

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de leden van de vaste kamercommissie
Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per mail verzonden aan:
cie.vws@tweedekamer.nl

Geachte leden van de vaste commissie VWS,

De gehandicaptenzorg in Nederland staat onder zeer grote druk. Terwijl de vraag naar intensieve en passende zorg toeneemt, wordt in politieke debatten vaak gesproken over kostenbeheersing en efficiency. Deze notitie schetst waarom strikte kostenbeheersing in deze sector niet slechts een financieel vraagstuk is, maar een direct risico vormt voor mensenrechten, kwaliteit van zorg en maatschappelijke stabiliteit.

Ook al zijn voor nu de eerder aangekondigde bezuinigingen controversieel verklaard maken wij ons als LVORG zeer grote zorgen! In aanloop naar de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer vragen wij u daarom deze notitie met grote ernst te bestuderen en de aanbevelingen ervan te omarmen. Het waarborgen van toegankelijke, kwalitatieve en mensenrechtelijk verantwoorde gehandicaptenzorg mag geen sluitpost zijn van financiële afwegingen. Juist nu is politieke moed nodig om te investeren in waardigheid, veiligheid en participatie van mensen met een beperking.

Waarom kostenbeheersing in de gehandicaptenzorg een groot gevaar is.

Zorg is geen standaardproduct

- Gehandicaptenzorg draait om maatwerk en intensieve begeleiding, vaak 24/7.
- Wanneer budgetten strak worden afgeknepen, verdwijnt de ruimte voor individuele aanpassing (bijvoorbeeld begeleiding bij communicatie, dagstructuur of medische complicaties).
- Risico: Zorg wordt "gestandaardiseerd" en niet afgestemd op de unieke situatie van de cliënt → kwaliteit gaat hard achteruit.
- Er is nu al een tekort van bijna 10.000 medewerkers in de sector. Complexe wet- en regelgeving zorgt voor bureaucratie en onzekerheid. Lange termijn en financiële stabiliteit zijn essentieel om deze zorg blijvend te waarborgen.
- Mensen met een beperking brengen talenten mee die benut moeten worden. Dit verkleint de zorgvraag en verhoogt arbeidsdeelname, mits er maatwerk en tussenvormen zijn zonder inkomensverlies.
- Versnippering door lokale verschillen schaadt de zorg. De VGN pleit voor landelijke basisnormen en uniforme financiering en verantwoording.
- De huidige tarieven zijn onvoldoende. Om te investeren in personeel, duurzaamheid en kennisontwikkeling en om bezuinigingen ongedaan te maken, is extra financiële ruimte nodig.
- Gevolg van kostenbeheersing: Lonen blijven achter, er is weinig ruimte om personeel aan te trekken of op te leiden.
- Risico:
 - Zorgmedewerkers vertrekken naar beter betalende sectoren.
 - Overblijvend personeel ervaart hoge werkdruk → meer ziekteverzuim → vicieuze cirkel.
- Direct gevolg voor cliënten: minder continuïteit, grotere groepen per begeleider, minder aandacht en veiligheid.

Bezuinigingen leiden tot schending van mensenrechten

- VN-Verdrag Handicap: verplicht de overheid te zorgen voor volwaardige participatie, zelfstandigheid en toegang tot zorg.
- Kostenbeheersing betekent:
 - Minder ondersteuning → grotere afhankelijkheid van familie of mantelzorgers.
 - Meer kans op sociaal isolement.
 - Voor sommige mensen: niet meer kunnen wonen in passende woonvormen.
- Gevolg: Dit staat op gespannen voet met **Artikel 19 VN-Verdrag Handicap** (recht op zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving).

Conclusie:

Kostenbeheersing in de gehandicaptenzorg is geen neutrale efficiëntieslag, maar raakt direct de intensieve zorg voor kwetsbare mensen. De gevolgen zijn ernstig: kwaliteit daalt, rechten worden geschonden en de samenleving betaalt uiteindelijk méér.

Aanbevelingen

Investeer in zorgpersoneel:

- Betere arbeidsvoorwaarden en minder administratieve last.
- Herstel financiële stabiliteit: tarieven moeten aansluiten bij de werkelijke zorgvraag.
- Voorkom bezuinigingen op intensieve zorg: dit ondermijnt kwaliteit én mensenrechten.
- Erken internationale verplichtingen: voer het VN-Verdrag Handicap integraal uit.

Slotboodschap

Als LVORG willen wij aangeven dat kostenbeheersing in de gehandicaptenzorg geen oplossing is, maar een bedreiging. Het leidt niet alleen tot kwaliteitsverlies, schending van rechten en hogere maatschappelijke kosten, maar negeert ook het perspectief van de medewerkers die dagelijks zorg verlenen. Hun ervaring, kennis en betrokkenheid zijn cruciaal voor het maken van afgewogen keuzes. Politieke beslissingen moeten daarom uitgaan van investeren in menselijkheid, gelijkwaardigheid en duurzame zorg – waarbij het perspectief van zowel cliënten als medewerkers wordt meegenomen in beeldvorming en besluitvorming.

De LVORG verzoekt u bij de coalitieonderhandelingen na de verkiezingen van 29 oktober 2025 te waarborgen dat er géén bezuinigingen plaatsvinden op de gehandicaptenzorg. Het is belangrijk dat juist de meest kwetsbare mensen niet de dupe worden van financiële keuzes.

Aanvullende vragen komen wij graag mondeling toelichten.

Namens de LVORG,

Bert Impelmans,
voorzitter LVORG